

Welkom!

We starten om 09:30 uur

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

**SCHOUDERS
ERONDER**

ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

Themadag Bereiken van Jongeren met Schulden

Welkom

Door Rick van der Kleij, Dagvoorzitter

ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

Huishoudelijke mededelingen

- Gebruik bij voorkeur oordopjes voor een beter geluid;
- Heb je een vraag? Zet hem in de chat!
- We zijn met een grote groep, we kunnen dus niet alle vragen beantwoorden: als je je naam erbij zet komen we bij je terug
- De themadag wordt opgenomen voor interne doeleinden
- Als je speaker view aanzet zie je de sprekers groot in beeld
- De powerpoint van vandaag sturen we je na

Programma voor vandaag

- **Openingsgesprek met Daan Hoefsmit (programmadirecteur min. VWS)**
- **Presentatie Rosanne Oomkens (onderzoeker/projectmanager Panteia) —** Feiten en cijfers: de grootte van de problematiek
- **Presentatie dr. Michelle Achterberg (hersenwetenschapper Universiteit Leiden en Rotterdam) —** Het jongerenbrein en competenties bij financieel gedrag
- **Pauze**
- **Panel met schuldhulpverleners:** John Wildenberg (Den Bosch), Sybrand Kuipers (Amsterdam), Albert Pronk (Den Haag), Opr€cht (Arnhem)

Urgentie van de problematiek

Daan Hoefsmit
Programmadirecteur VWS

ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

Rosanne Oomkens

Onderzoeker/Projectmanager Panteia

Feiten en cijfers: de grootte van de problematiek

ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

Algemene cijfers: de belangrijkste inzichten

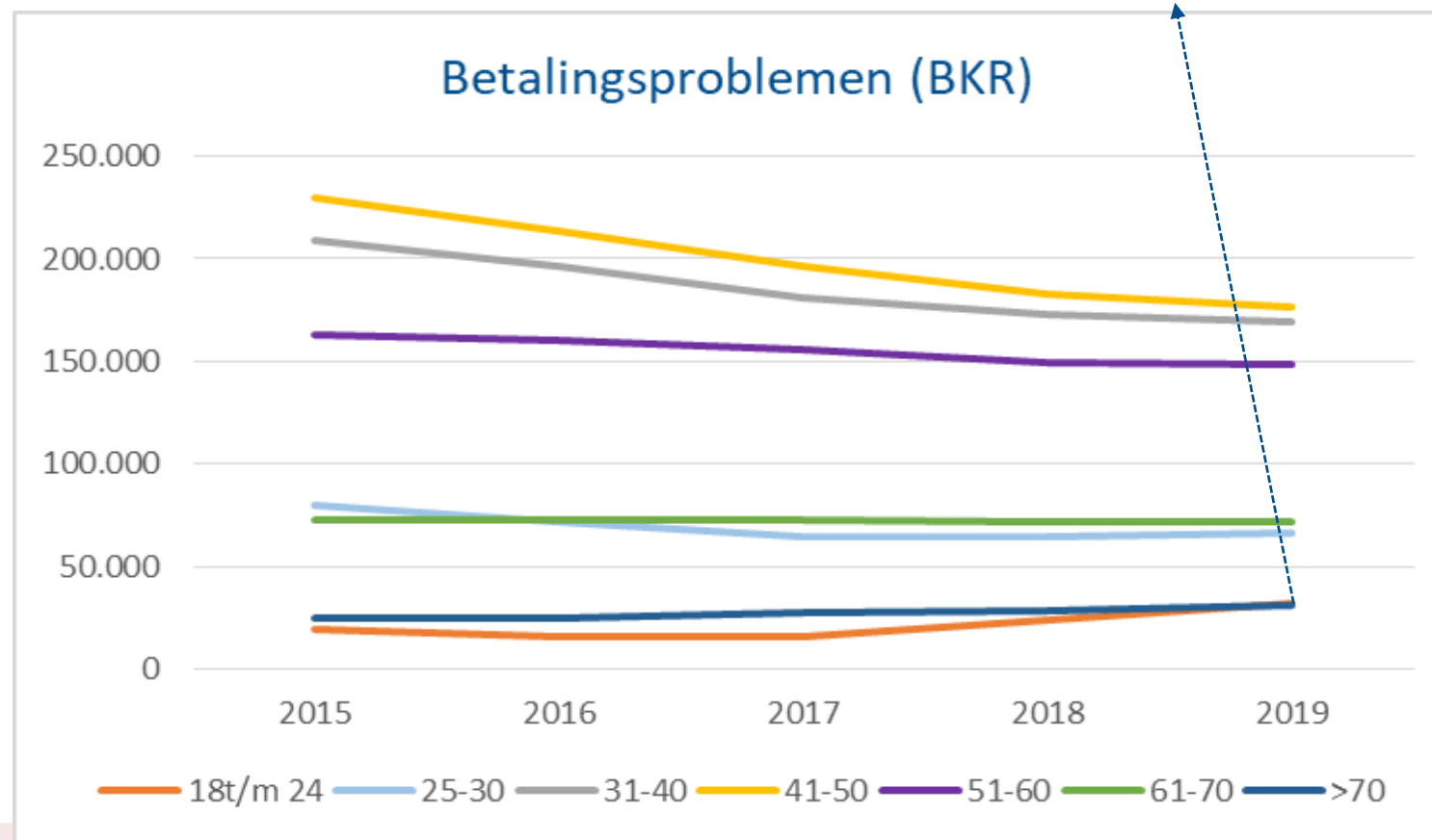
- **3,4%** mensen met problematische schulden jonger dan 26 jaar (CBS, 2018)
- **14,5%** jongeren (18-27jr) heeft risicovolle schulden (Panteia, 2015)
- **3,7%** mensen met lopend krediet jonger dan 25 jaar (BKR, 2019)
- Betalingsachterstand studenten (18jr>): **26%** mbo'ers en **17%** hbo'ers/wo'ers (Nibud, 2015, 2017)
- Rood stand studenten (18jr>): **10%** mbo'ers en **6%** hbo'ers/ wo'ers (Nibud, 2015, 2017)
- **19,4%** jongeren (18-27jr) staat rood (Panteia, 2015)
- **6,1%** klanten in schuldhulpverlening 18-27 jaar (Kredietbank, 2020)

Algemene cijfers: de belangrijkste inzichten

Negatieve trend zet door

Eind 2019: 32.000 jongeren

Eind 2020: 34.000 jongeren

ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

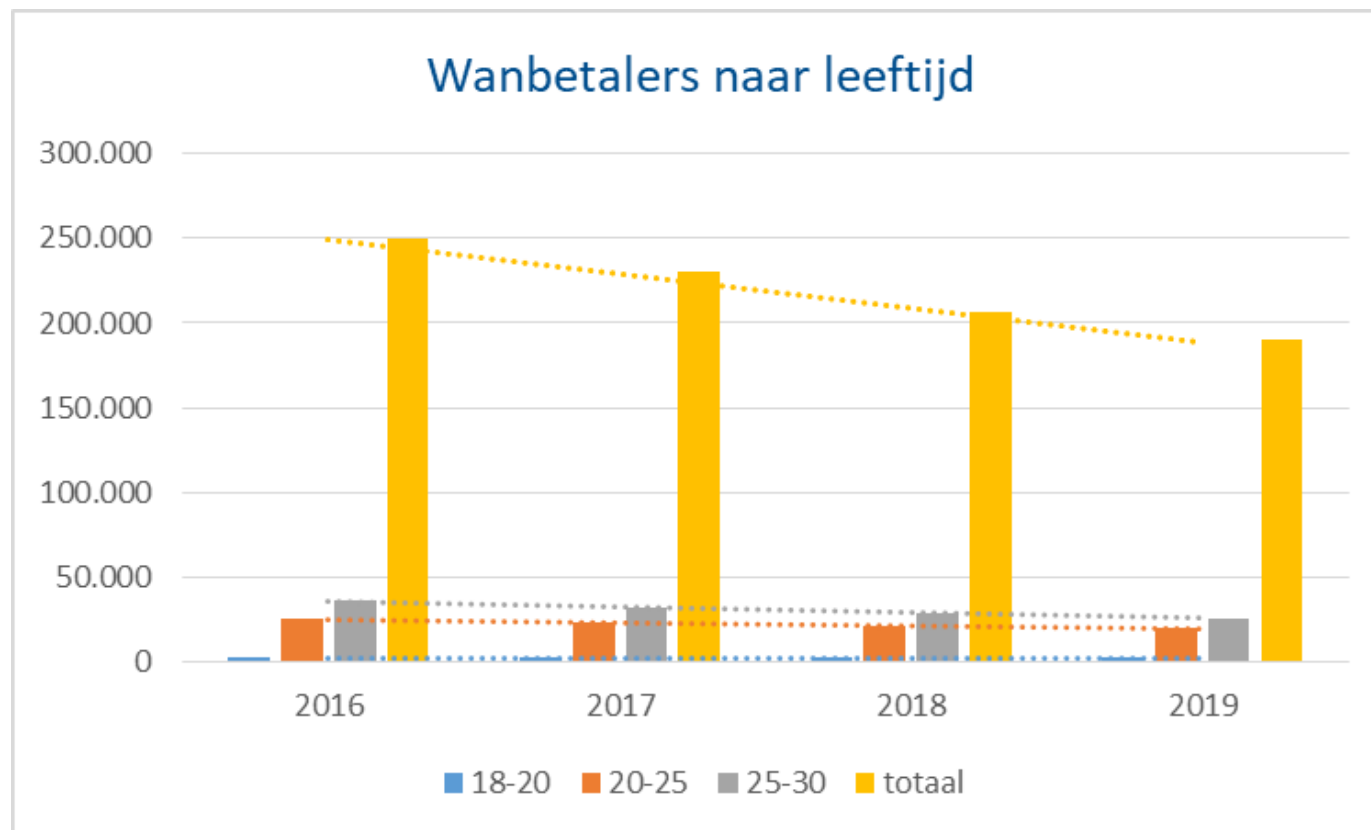
Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Cijfers zorgverzekering: de belangrijkste inzichten

- **10%** jongeren (18-27jr) betaalt zorgverzekering niet op tijd (Panteia, 2015)
- **1,5%** jongeren (18-30jr) zit in wanbetalersregeling (CBS)

Maar uhh... Wat zeggen deze cijfers ons nu?

- Relatief gezien valt omvang schuldenproblematiek (nog!) mee. Maar....
 - Cijfers zijn verouderd
 - Positie jongeren is uiterst kwetsbaar
 - Jeugdwerkloosheid (15-25jr) fors gestegen door corona (CBS, 2020)
 - 43% jongeren (18-24jr) is door corona minder uur gaan werken en/of heeft inkomensterugval
- Betalingsachterstand zorgverzekering belangrijke bron in kader van vroegsignalering!

Dr. Michelle Achterberg

Erasmus Universiteit Rotterdam, Leiden Universiteit

Adolescentie, hersengroei en risico's nemen

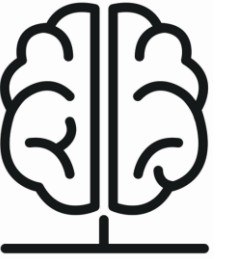
ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

Investeren in jezelf is investeren in de ander

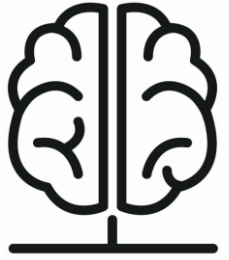
Adolescentie, hersengroei en risico's nemen

- Dr. Michelle Achterberg
- Erasmus Universiteit Rotterdam
- Leiden Universiteit

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

Michelle Achterberg

Postdoctoraal onderzoeker

Onderzoek naar hersenontwikkeling en sociaal gedrag bij kinderen en jongeren

ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Adolescentie en hersengroei

- Wat gebeurt er in het brein van jongeren?

ZORGVERZEKERINGSLIJN

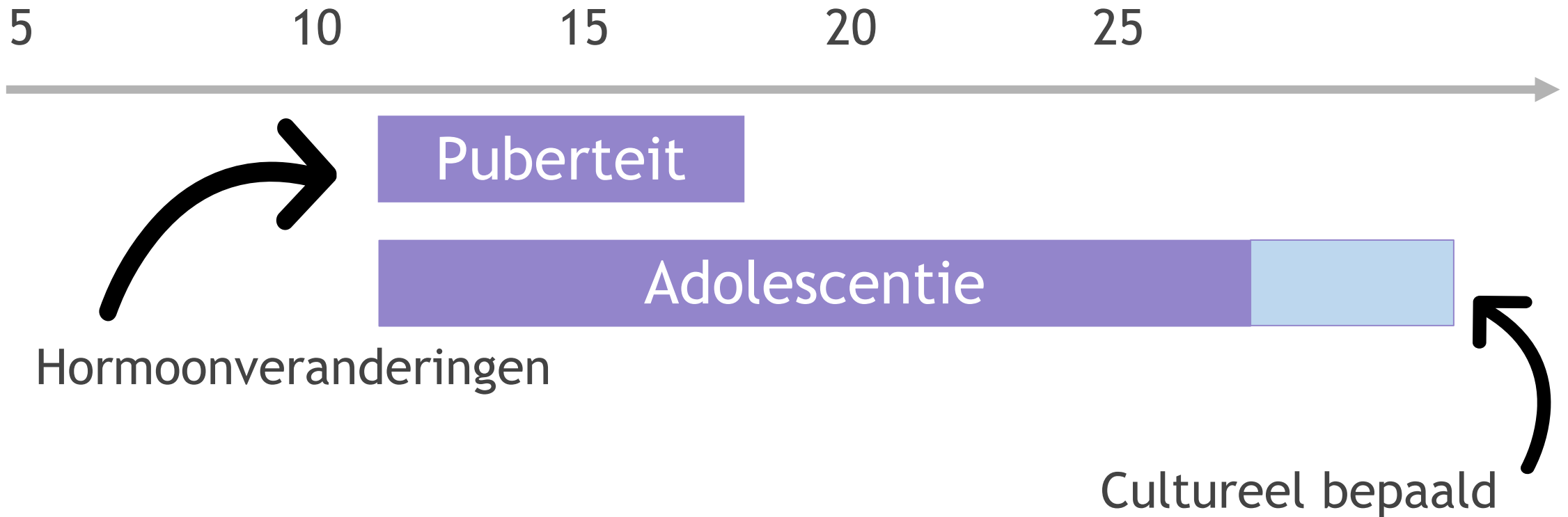
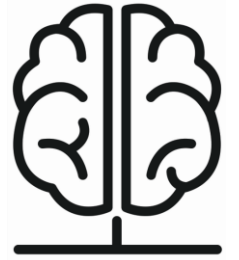
Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

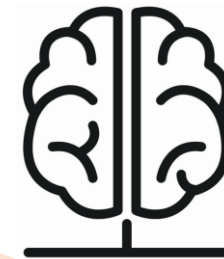
Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

Adolescentie = opgroeien tot volwassene

Adolescentie = periode van verandering

Vriendschappen

Zelfbeeld

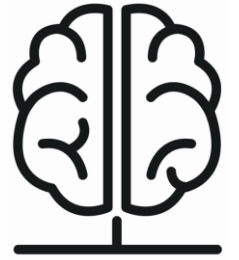
Invloeden van
leeftijdgenoten

Risicogedrag

Lichamelijke
veranderingen

Adolescentie = breinontwikkeling

Cognitieve vermogens nemen toe, perspectief nemen verbetert

Positieve uitkomsten: sociale vaardigheden, wereld ontdekken

Meer spanning zoeken, omgeving verkennen, grotere sociale gevoeligheid

Negatieve uitkomsten: angst, depressie, risicogedrag

Transitie naar volwassenheid

ZORGVERZEKERINGSLIJN

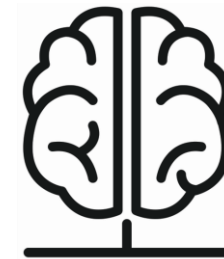
Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

Crone & Dahl (2012)

**SCHOULDERS
ERONDER**

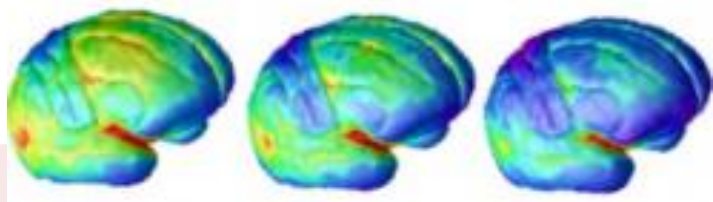
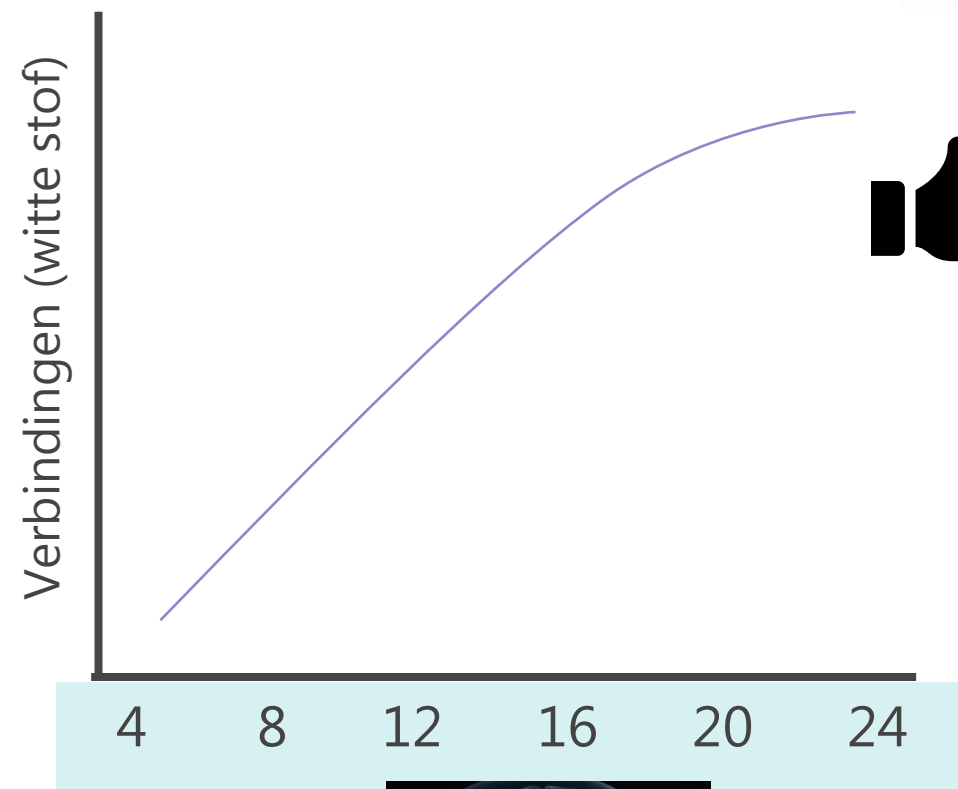
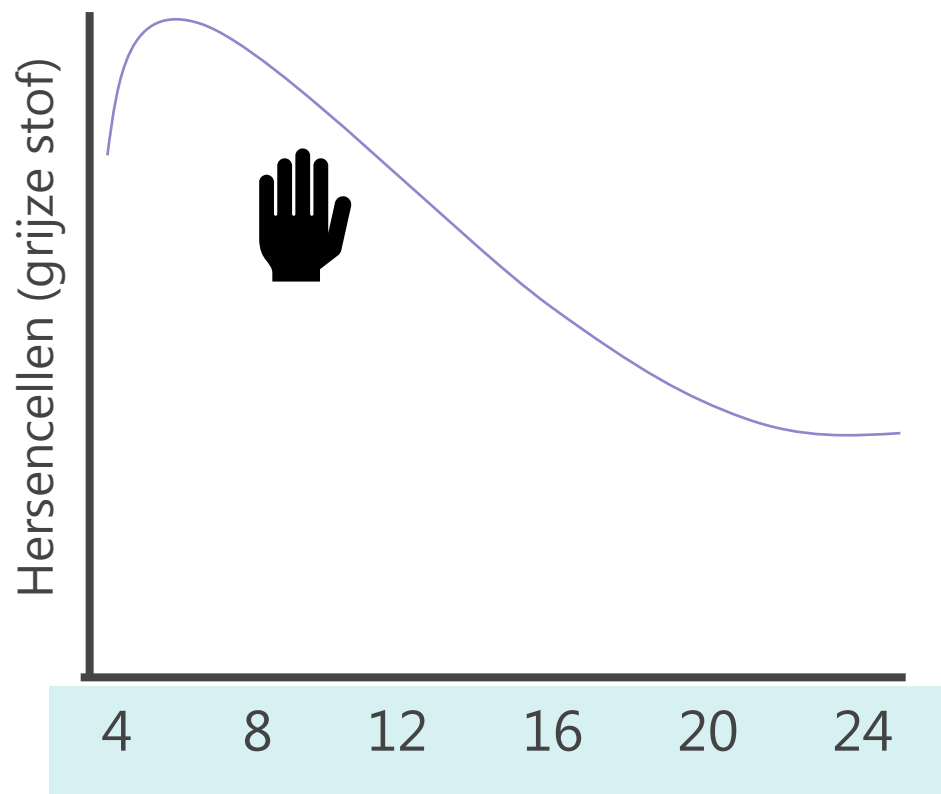
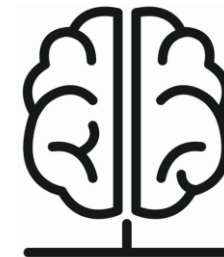

Wie heeft er meer hersencellen:

een 11-jarige of een volwassene?

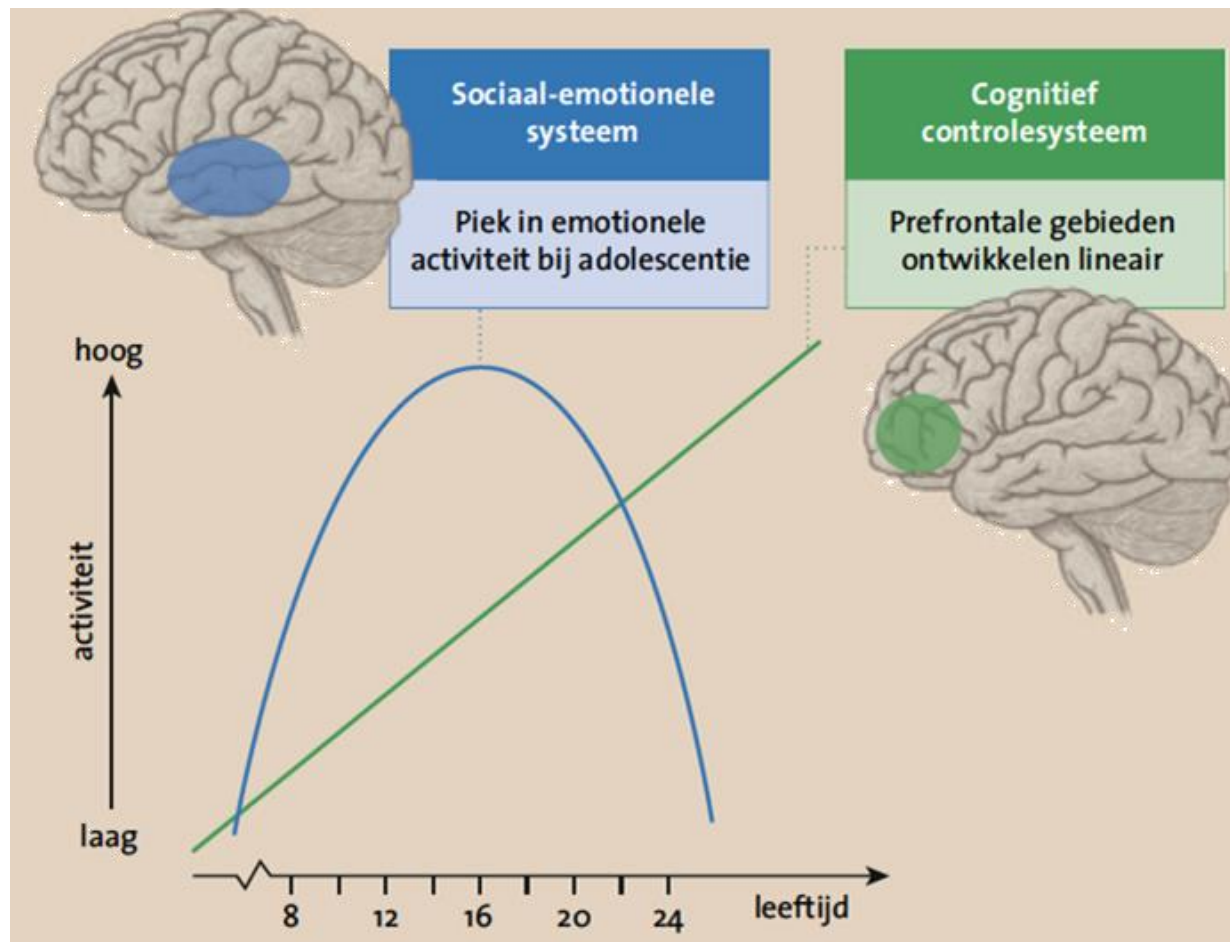
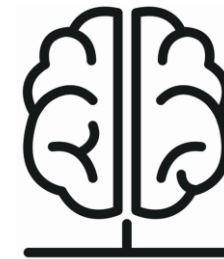

Verschillende ontwikkelingstrajecten

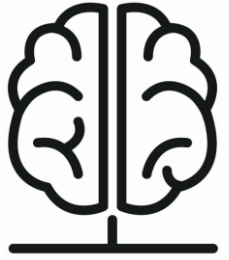

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Tegenstrijdige systemen

- Cognitieve hersengebieden ontwikkelen langzamer dan emotionele hersengebieden
- **Tijdens de adolescentie:** verhoogde gevoeligheid voor beloningen gepaard met te weinig impulscontrole

Risicogedrag

- Waarom nemen adolescenten vaker risico's?

ZORGVERZEKERINGSLIJN

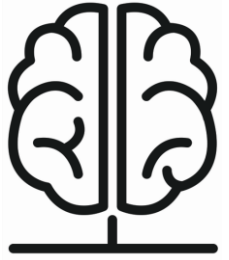
Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

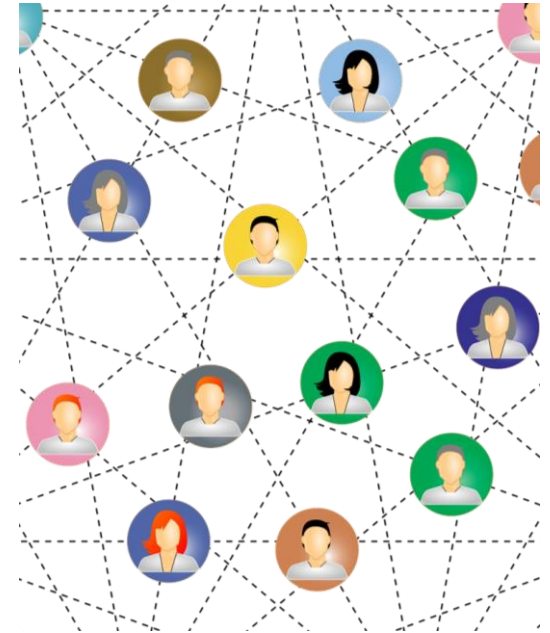
Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

De functie van risicogedrag

Risicogedrag heeft mogelijk evolutionaire functie

- Verhoogde **autonomie** door verkenningsgedrag
- Opbouw van een sociaal netwerk door indruk te maken op **leeftijdgenoten**

ZORGVERZEKERINGSLIJN

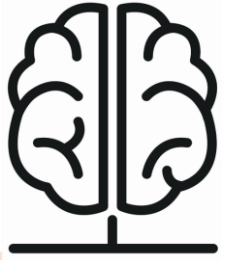
Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

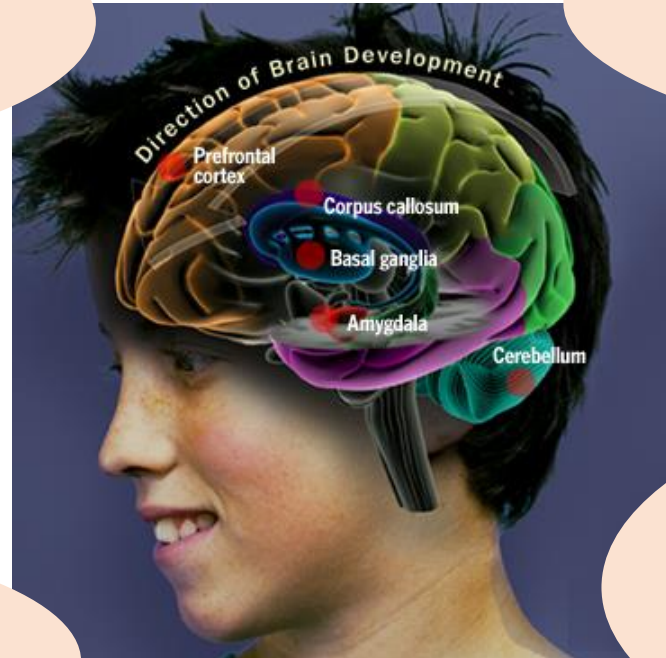
**SCHOULDERS
ERONDER**

Mogelijke verklaringen

Verhoogde
**belonings-
gevoeligheid**

Minder **zelfregulatie**, met
name in emotionele
context

Tolerantie voor
onzekerheid

Meer bezig met sociale
status en vriendschappen,
gevoeliger voor afwijzing en
**invloeden van
leeftijdgenoten**

ZORGVERZEKERINGSLIJN

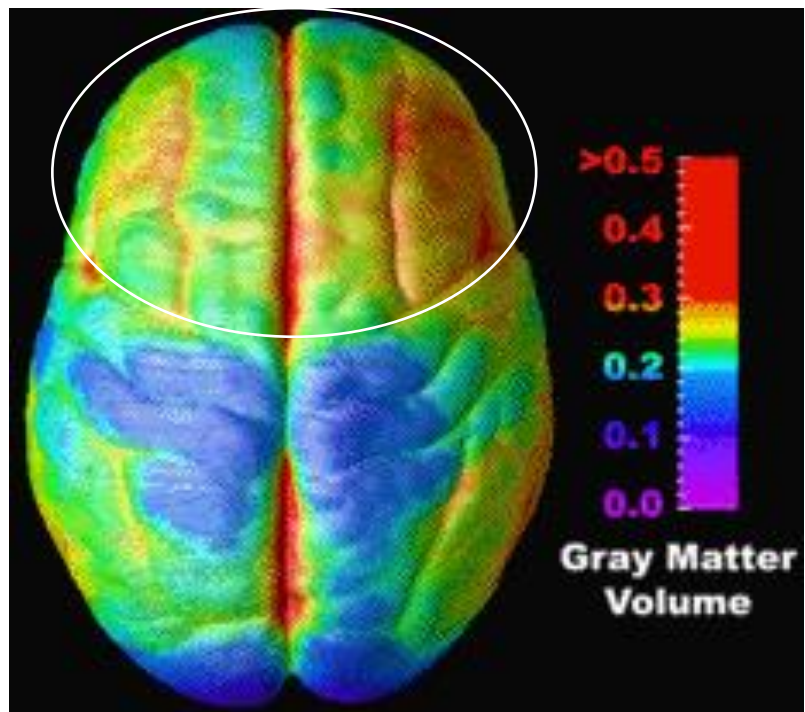
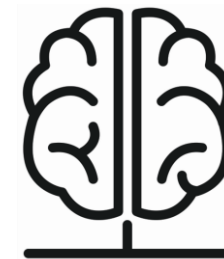
Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

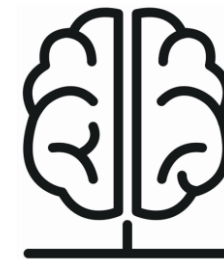

**SCHOULDERS
ERONDER**

Minder zelfregulatie

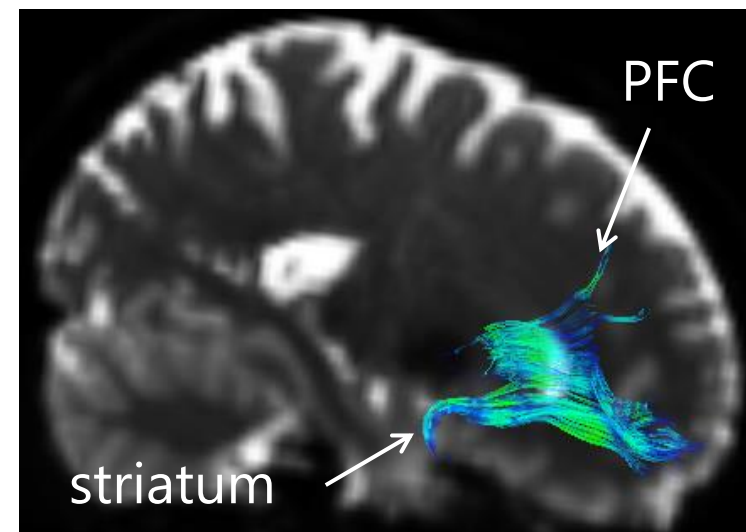
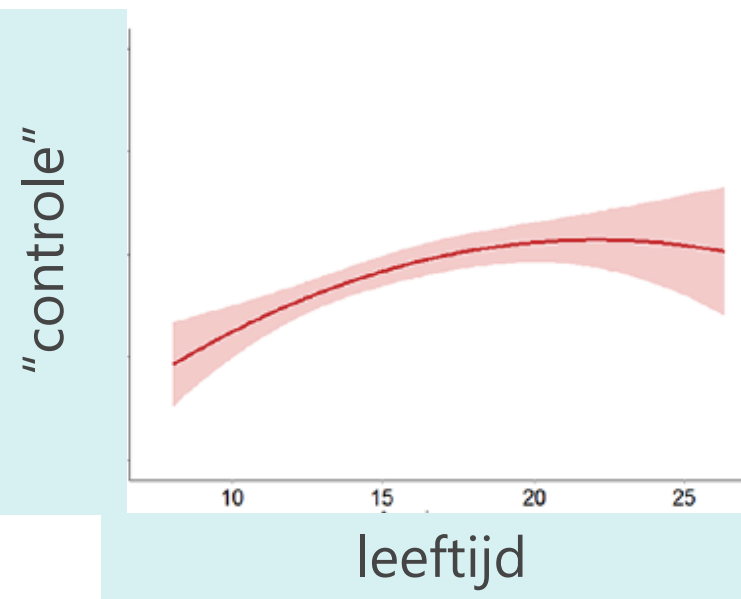

- De **prefrontale cortex** is belangrijk voor zelfregulatie.
- Dit hersengebied is nog volop **in ontwikkeling** tijdens de adolescentie.
- De ontwikkeling gaat door tot in de **vroege volwassenheid** (± 25 jaar)

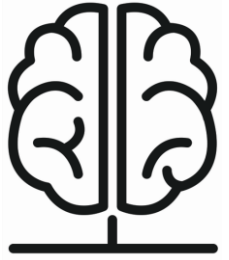
Minder zelfregulatie

€2 nu
OF
€10 over 7 dagen?

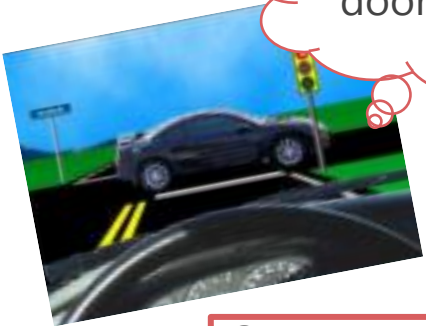
Invloeden van leeftijdgenoten

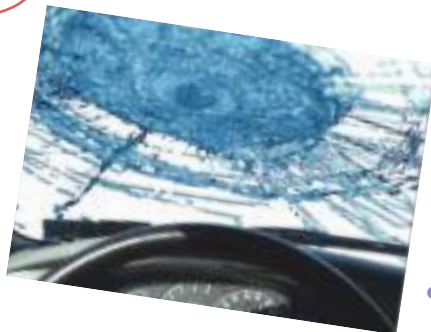
- Adolescenten rijden vaker door bij een oranje stoplicht **als een vriend meekijkt** (dit zie je niet bij volwassenen).

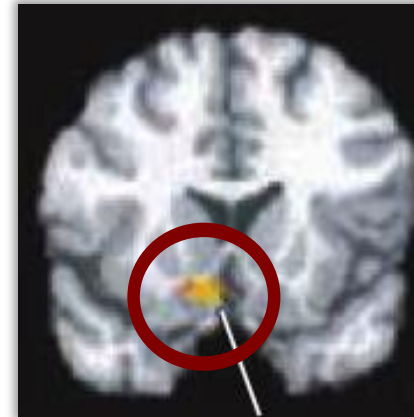
Stoppen of doorrijden?

Stoppen =
3s wachten

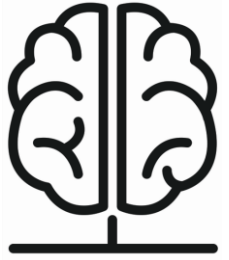

Doorrijden =
0s of 6s wachten

- Het **striatum** (beloningsgebied) was actiever bij adolescenten als een vriend meekeek.

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Jongeren bereiken

- Hoe kunnen we jongeren het beste helpen?

ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

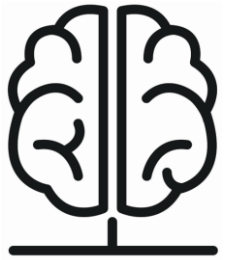

Motieven gebruiken in plaats van bestrijden

- **Autonomie:** zelf keuzes maken, gevoel van controle - inspraak hebben
- **Invloed leeftijdsgenoten:** buddy systemen, "gezonde" groeps-normen

Autonomie

- Een grotere beloning later is niet altijd beter voor jongeren
- Niet vertellen wat beter is, maar jongeren helpen zelf te bedenken wat beter is

1 *Hoe zou jij dit motief bestrijden in de praktijk?*

2 *Hoe zou jij dit motief gebruiken in de praktijk?*

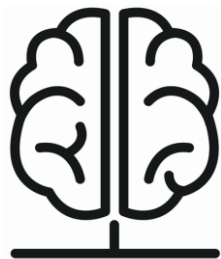
Invloed leeftijdsgenoten

- Buddy-systeem; positieve invloed van leeftijdsgenoten
- Stimuleren van goede financiële keuzes door “gezonde” sociale normen

1 Hoe zou jij dit motief bestrijden in de praktijk?

2 Hoe zou jij dit motief gebruiken in de praktijk?

Vragen?

ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

- www.kijkinjebrein.nl • www.michelleachterberg.nl
- Achterberg@essb.eur.nl

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Pauze!

ZORGVERZEKERINGSLIJN

Tips, training & advies

Investeren in jezelf is investeren in de ander

Schouders Eronder is een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG

In gesprek met:

- John Wildenberg (Den Bosch)
- Anna-Laura van Eeden (Amsterdam)
- Albert Pronk (Den Haag)
- Jaouad Najih (Arnhem)

Volgende week 30 maart

- Gaan we verder in op vraagstukken rondom het Bereiken van Jongeren met Schulden
- Hebben we plek voor 20 personen
- Heb je interesse? Geef je op door een mail te sturen naar themadag@zorgverzekeringslijn.nl